

# Початкова школа і сучасність

№12(28) ГРУДЕНЬ  
2016



ВИДАВНИЦТВО  
«БЛИЙ ТИГР»

# Початкова школа і сучасність

НАУКОВО-МЕТОДИЧНИЙ ЖУРНАЛ

Виходить щомісяця

№ 12 (28) ГРУДЕНЬ 2016

Заснований у вересні 2014 р.

ЗАСНОВНИК

ТОВ «ВИДАВНИЦТВО «БІЛИЙ ТИГР»

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

**Світлана МАРТИНЕНКО,**

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,  
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ  
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

**Надія БІБІК,**

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,  
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН НАПН УКРАЇНИ,  
ГОЛОВНИЙ НАУКОВИЙ СПІВРОБІТНИК  
ВІДДІЛУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ  
ІНСТИТУТУ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

**Марія БРАТКО,**

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,  
ДИРЕКТОР УНІВЕРСИТЕТСЬКОГО КОЛЕДЖУ  
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

**Алла ЖУКОВА,**

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ДИРЕКТОР  
ГІМНАЗІЇ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН № 323  
ДАРНИЦЬКОГО РАЙОНУ м. КИЄВА

**Василь ЖУКОВСЬКИЙ,**

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР  
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ОСТРОЗЬКА АКАДЕМІЯ»

**Олена МАТВІЄНКО,**

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,  
ЗАСТУПНИК ДЕКАНА З НАУКОВОЇ РОБОТИ  
ФАКУЛЬТЕТУ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ  
НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ  
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

**Тетяна ПУШКАРЬОВА,**

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК,  
ДИРЕКТОР СКАНДИНАВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ  
ДАРНИЦЬКОГО Р-НУ м. КИЄВА

**Ольга СЛОНЬОВСЬКА,**

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР  
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

**Лариса СОЛОВЕЦЬ,**

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ВІДМІННИК ОСВІТИ УКРАЇНИ,  
ЗАСЛУЖЕНИЙ ВЧИТЕЛЬ УКРАЇНИ

**Людмила ХОРУЖА,**

ДОКТОР ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,  
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ  
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

**Ірина ШАПОШНИКОВА,**

КАНДИДАТ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК, ПРОФЕСОР,  
ЗАВІДУВАЧ КАФЕДРИ ПЕДАГОГІКИ І МЕТОДИКИ  
ПОЧАТКОВОГО НАВЧАННЯ ФАКУЛЬТЕТУ ПЕДАГОГІКИ  
І ПСИХОЛОГІЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ  
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА

**Віктор ЮРЧЕНКО,**

КАНДИДАТ ПСИХОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ,  
ДИРЕКТОР ПЕДАГОГІЧНОГО ІНСТИТУТУ  
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

**Роман ЯРОШЕНКО,**

КАНДИДАТ ФІЛОЛОГІЧНИХ НАУК, ДОЦЕНТ  
КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

## ЗМІСТ

### СЛОВО ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Слово редактора \_\_\_\_\_ 2

### МОВОЮ НАУКИ

**Геннадій БОНДАРЕНКО**

Як підготувати і виголосити  
промову з метою переконування \_\_\_\_\_ 3

### МЕТОДИЧНИЙ АРСЕНАЛ УЧИТЕЛЯ

**Катерина НЕЧИПОРЕНКО,**

**Анна АЧКАСОВА**

Закріплення вмінь вимовляти  
звуки [г'], [г], вивчення букви Г, г  
(«ге»). Формування в учнів умінь  
читати буквосполучення і слова  
з буквою г

Урок навчання грамоти (читання),  
1 клас \_\_\_\_\_ 7

**Катерина НЕЧИПОРЕНКО,**

**Ірина ЛЕВЧИК**

Закріплення набутих знань  
про букву Гг, її звукових значень,  
розвиток мовлення за змістом  
казки І. Роздобудько  
«Винахідливі гноми»

Урок навчання грамоти (читання),  
1 клас \_\_\_\_\_ 9

**Галина ЗНАЄНКО**

Закріплення букви «П». Розвиток  
мовлення за текстом Н. Тарасенко  
«На пасіці взимку». Мовні ігри  
Навчання грамоти (читання),  
1 клас \_\_\_\_\_ 12

**Тетяна ПОСОХІНА**

Харчування і здоров'я.  
Вітаміни та їх значення.  
Альманах «Здоров'ятко»  
Фрагмент уроку основ здоров'я,  
2 клас \_\_\_\_\_ 15

**Галина АТАМАНОВА**

Змінювання іменників  
за питаннями. Зима  
Інтегрований урок-казка  
української мови й читання, 3 клас  
\_\_\_\_\_ 18

**Тетяна ЯЩУК**

Мовна тема «Іменник. Прикметник»  
Завдання з української мови, 3 клас  
\_\_\_\_\_ 22

**Наталія КУЗІВА**

Сходинки до створення власних  
медіапродуктів: шкільна газета  
Урок зі сходинок  
до медіаграмотності, 3 клас  
\_\_\_\_\_ 24

**Наталія КИПИЧЕНКО,**

**Анастасія ГОНЧАРУК**

Екскурсія містом  
Урок англійської мови, 4 клас  
\_\_\_\_\_ 26

**Ольга МИРОШНИЧЕНКО**

Людина серед людей.  
Школа вихованості  
Урок «Я у світі», 4 клас  
\_\_\_\_\_ 30

**Валентина СЕРКОВА**

Місто нашої мрії  
Трудове навчання, 4 клас  
\_\_\_\_\_ 32

**Наталія ВИШНІВСЬКА**

Поговоримо про милосердя  
Виховна година, 4 клас  
\_\_\_\_\_ 36

**Лариса КОЗЯР**

Андріївські вечорниці  
Сценарій родинного свята  
\_\_\_\_\_ 39

**Марія ЛІПНИЦКА**

Зимонька в візочку,  
веснонька в човничку  
Сценарій свята Стрітіння  
\_\_\_\_\_ 42

### СТОРІНКА ДІТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ

**Листи Святому Миколаю від  
учнів Скандинавської гімназії  
Дарницького району м. Києва**

Укладено магістранткою  
Педагогічного інституту  
Київського університету  
імені Бориса Грінченка  
Інною ГНЕД  
\_\_\_\_\_ 46

### ЦЕ ЦІКАВО!

Коли святкують Новий рік?  
\_\_\_\_\_ 6

Цікаво знати  
\_\_\_\_\_ 14

Лікувальні кольори  
\_\_\_\_\_ 21

Незвичайний музей  
\_\_\_\_\_ 23

Лісовий готель  
\_\_\_\_\_ 35

Загадки  
\_\_\_\_\_ 38



# Закріплення набутих знань про букву Гг , її звукових значень, розвиток мовлення за змістом казки І. Роздобудько «Винахідливі гноми»

Урок навчання грамоти (читання), 1 клас

**Катерина НЕЧИПОРЕНКО**, кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ;

**Ірина ЛЕВЧИК**, студентка IV курсу Педагогічного інституту Київського університету імені Бориса Грінченка, м. Київ

**Мета:** закріпити набуті знання про букву Г, її звукові значення; формувати в учнів уміння читати слова з буквою Г; розвивати фонетичний слух, уважність, уяву; здійснювати звукові зіставлення [г] і [к]; розвивати зв'язне мовлення дітей, поповнювати й активізувати їхній словниковий запас такими словами, як: Говерла, винахід, винахідливий, гостини, гном; виховувати уважність, щирість та любов до рідного слова.

**Обладнання:** підручник «Буквар» (автори: М. Д. Захарійчук, В. О. Науменко), предметні малюнки, портрет І. Роздобудько.

## Хід уроку

### I. Організація класу до роботи.

Дзвоник всім нам дав наказ:

До уроку швидше в клас.

То ж і ми часу не гаєм,

Наш урок розпочинаєм.

Щоб урок пройшов немарно –

Треба сісти рівно, гарно!

### II. Актуалізація опорних знань.

#### 1. Гра «Мікрофон».

– Яку букву ми вивчили на минулому уроці? Що ви про неї знаєте?

– Назвіть слова, в яких літера Г знаходиться на початку, всередині, вкінці. (*Гнат, огорожа, ланцюг*)

– Складіть речення, щоб літера Г була присутня в кожному слові. (*Галинка погралася з гускою*)

#### 2. Артикуляційна хвилинка.

аг – ог – уг – нг – іг

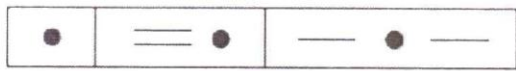
аг – ког – куг – киг – кіг

ага – кого – кугу – киги – кігі

### 3. Звуко-буквений аналіз слова.

– Послухайте загадку. Виконайте звуко-буквений аналіз слова-відгадки.

Що у нашому городі  
Стає першим у природі,  
Виростає щодоби,  
Як у лісі ті гриби? (**Огірок**)



о г і р о к

### III. Повідомлення теми уроку.

– Сьогодні ми закріпимо набуті знання про літеру Г та її звукові значення, а також прочитаємо цікавий текст про чарівних чоловічків. А про яких – ви дізнаєтесь пізніше.

### IV. Узагальнення вивченого матеріалу.

#### 1. Робота над розворотом «Букваря», с. 114.

– Я прочитаю колонки слів, а ви уважно слідкуйте і слухайте.

– Тепер ви виразно прочитайте ці слова.

Прочитайте лише слова-імена дівчаток (хлопчиків).

– Складіть речення зі словами-іменами.

– Чому імена дівчаток та хлопчиків пишуться з великої літери? (*Це власні назви*)

– А які ще імена в своїй назві мають букву Г? (*Григорій, Геннадій, Олег*)

*Словникова робота.*

– Уважно подивіться на колонки слів. Які слова незнайомі для вас?

*Говерла* – найвища гора України, яка знаходиться в українських Карпатах.

*Гостини* – перебування в гостях.

*Пригостили* – поділилися, дали щось смачне.

*Догадка* – передбачення, думка.

*Галка* – птах.

*Згадка* – відтворення в пам'яті забутих подій, обставин, образів.

#### 2. Гра «Швидкий читач».

– А зараз ми визначимо найшвидшого читача нашого класу.

– Читаємо за мною хором слова, подані в табличках.

– Читають лише хлопці (дівчата).

(*Учитель пропонує учням позмагатись у швидкості читання*).

### 3. Робота над віршем «Гарбузи» А. Камінчука.

– Ви коли-небудь куштували гарбузову кашу?

– З якого овоча її варять?

– Послухайте вірш «Гарбузи» та скажіть, як їм допомогла гроза?

*Первинне читання вірша вчителем.*

– Як допомогла гроза гарбузам?

*Словникова робота.*

– Які слова вам здались невідомими?

*Всмак* – тобто з великим задоволенням, радістю і смаком.

*Цвіт* – квіточки на рослині.

*Розцвіли* – вкрилися квітами.

*Читання вірша «дощиком».*

*Бесіда за змістом вірша:*

– Про кого розповідається у вірші?

– Чи злякалися гарбузи грози?

– Що вони зробили під час дощу?

– А що зробили потім?

– Назвіть слова з буквою Г.

– Якого кольору цвіт гарбуза?

*Вибіркове читання.*

*I варіант.* Знайдіть і прочитайте двоскладові слова.

*II варіант.* Знайдіть і прочитайте трискладові слова.

#### Фізкультхвилинка.

Гуси гучно гелготали –

Горобці зерно клювали.

Гуси гонять горобців,

Голубок на ганок сів.

1. Вихідне положення: основна стійка, ноги нарізно, руки в сторони, 1–4 – хвилеподібні рухи руками.

2. Вихідне положення: основна стійка, 1–4 – нахили тулуба вперед: прогнувшись, руки назад.

3. Вихідне положення: стійка руки в сторони, 1–4 – нахили тулуба вліво, вправо.

4. Вихідне положення: основна стійка, 1–4 – присідання, руки вперед і повернення у вихідне положення.

#### 4. Робота над анаграмою.

– Піднявся сильний вітер і приніс до нас стручок гороху, але все, що було всередині, перемішалось. Потрібно поставили літери так, щоб вийшло слово.

– Яке слово утворилось? (*Горошини*)

– Скільки звуків (складів) у цьому слові? (8 букв і 4 склади)

– Складіть ще слова, використовуючи лише деякі літери слова «горошини». (*Гори, роги, гроно, нори*)

*Читання колонок слів на с. 115.*



**5. Робота над твором І. Роздобудько «Винахідливі гноми».**

– Погляньте на дошку – хто зображений на малюнку? (Гном)

– Що ви знаєте про цих чоловічків?

– Гноми – це маленькі чоловічки, які живуть у лісі. Зазвичай, вони роблять добрі справи та допомагають іншим. А зараз послухайте хвилинку-цікавинку.

*Хвилинка-цікавинка.*

– У давні часи люди вірили в те, що на землі живе безліч незвичайних істот, які володіють секретами чарівництва. До таких істот належали і гноми, які були героями повір'їв, казок різних народів.

Гноми – це крихітні, зморщені дідусі, які зростом менші за новонароджене немовля. Гноми вибирали собі дім і селилися в ньому. Дочекавшись ночі, вони виходили зі своїх укриттів і виконували хатню роботу, за яку вимагали плату: миску сметани та скибку білого хліба.

– Сьогодні ми з вами прочитаємо казку Ірени Роздобудько «Винахідливі гноми».

– Погляньте на портрет сучасної української письменниці, авторки багатьох творів як для дорослих, так і для дітей («Арсен», «Пригоди на острові Клаварен», «Дитинство видатних людей»).

*Первинне читання тексту вчителем.*

*Словникова робота.*

– Які слова для вас невідомі?

*Винахідливий* – здатний вигадати щось, знайти вихід із скрутного становища.

*Заплющувати* – закривати очі.

*Запалювати* – викликати горіння чого-небудь, видобувати вогонь.

*Змістовий аналіз тексту.*

– Як ви думаєте, про які цікаві речі починала думати Оля перед сном?

– Хто наснився дівчинці?

– Як гноми прикрашали небо?

– Як ви думаєте, хто допомагає гномам запалювати зірки на небі?

– Чому авторка називає гномів винахідливими?

**Повторне читання мовчки.**

**Читання твору в особах.**

**Складання характеристики гнома. Робота в парах.**

Гном (який?) – маленький, винахідливий, добрий, старий...

**6. Дидактична гра «Склади слова».**

– Погляньте на малюнок гномів у букварі. Складіть слово з літер, які несуть гноми у своїх мішечках.

– Прочитайте слово, записане на плашці. З букв поданого слова складіть нові слова. Винахідливі – вихід, ліниві, хід ...

**7. Дидактична гра «Звідки я?»**

– Допоможіть гномикам правильно розкласти плоди: горобину, огірок, яблуко, виноград, горіх, гарбуз, грушу, гриб, горох.



**З ЛІСУ**

**З САДУ**

**З ГОРОДУ**

(Учитель поділяє клас на три команди: Лісовики, Мавки та Гноми. Учні мають розкласти овочі та фрукти у відповідні кошики).

**VI. Підбиття підсумків уроку. Рефлексія навчально-пізнавальної діяльності учнів на уроці.**

– З якою казкою ми сьогодні познайомились?

– Якими були гноми у казці Ірени Роздобудько?

– Назвіть перший звук у словах «гірка», «гном», «голос», «гілля», «кіт», «кріт»?

– Покажіть букву, якою на письмі позначається звук [г], [к], [б], [г'].

– Який настрій панував на уроці?

**Учитель.**

Всі ви діти – молодці,

Гарно працювали!

Та дзвінок вже пролунав,

Він мені і вам сказав,

Що урок пора кінчати,

Треба йти відпочивати...



ВИДАВНИЦТВО  
«БІЛИЙ ТИГР»

[po-press@ukr.net](mailto:po-press@ukr.net)

[wt.co.ua](http://wt.co.ua)



[whitetigerpress](#)



[whitetigerpress](#)

Передплатний індекс 86516